

Belang kwaliteitszorg in AGF neemt snel toe

Exportmogelijkheden meer en meer onder invloed van aanvullende eisen

A F Z E T

Buitenlandse afnemers stellen vaak aanvullende eisen aan het Nederlandse biologische product. Zo willen supermarkten in sommige Europese landen alleen producten die gegarandeerd zonder mest uit de bio-industrie zijn geteeld en doen zij geen concessies aan het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen die volgens Europese normen in de biologische landbouw zijn toegestaan. Ook krijgen telers en groothandelsbedrijven in toenemende mate te maken met strengere eisen betreffende hygiëne en milieuzorg.

De Buitenlandse sorteer- en pakstations van supermarkten stellen steeds strengere eisen aan onze werkwijze van sorteren en verpakken, zo stelt Koos Bakker, directeur van groothandel Odin. Odin zet ongeveer een derde van de producten af buiten Nederland. 'In toenemende mate vragen onze leveranciers te

voldoen aan de HACCP-richtlijnen, of zij vragen ons een minimum aan richtlijnen op het gebied van hygiëne aan te leggen.' Ook wat betreft de gescheiden opslag van biologische en gangbare producten stellen buitenlandse bedrijven soms strengere eisen dan de Nederlandse wetgeving voorschrijft, is Bakkers ervaring.

Engelse afnemers stellen strengere eisen aan biologisch product.
Foto Sainsbury's

Kwaliteitszorg

De telersorganisatie Nautilus zette anderhalf jaar geleden een eigen kwaliteitszorgsysteem op. 'Reden was dat er, behalve de eisen die vanuit de wetgeving werden gesteld steeds meer eisen vanuit de markt op ons afkwamen', vertelt directeur Jos Leeters. 'Zo hebben een aantal grote Europese supermarkten hun voorwaarden voor hygiëne en sociale normen vastgelegd in de Eurep GAP, waarbij GAP staat voor Good Agricultural Practice. Alle leveranciers, dus ook de gangbare, moeten aan deze eisen voldoen. Individuele afnemers waar wij aan leveren stellen ook zo hun eisen. Wij hebben alle normenstelsels bestudeerd, gebundeld en vertaald in een kwaliteitszorgsysteem voor onze leden.' Nautilus telt inmiddels 125 leden, waarvan tweederde in Flevoland, de bakermat van de coöperatie, gevestigd is en een derde in de rest van Nederland. 'Met ISO heeft dit kwaliteitszorgsysteem in directe zin niets te maken', legt Leeters uit. 'ISO heeft betrekking op procedures rondom de dienstverlening van je bedrijf, zoals het voeren van de administratie en de omgang met klanten.'

Gekte

Wiert Postema, teler in de Wieringermeer, noemt het 'een soort gekte' dat alles wordt gecontroleerd op veiligheid en hygiëne. 'Wij telen ijsbergsla voor de Engelse markt. De sla wordt hier op het bedrijf verpakt. Onze Engelse afnemer komt hier controleren of er tijdens het verpakken wel hygiënisch wordt gewerkt. Persoonlijk vind ik dat nogal overdreven.'

Postema levert rode bieten en peen aan de Duitse sapverwerkende industrie. Saproductanten stellen specifieke eisen aan het nitraatgehalte en het gehalte aan droge stof. De partijen worden alvorens te transporteren bemonsterd. Het monster wordt in Nederland of Duitsland onderzocht. Postema: 'Een laag nitraatgehalte bereiken we door de keuze van de juiste rassen, gecombineerd met een lage bemesting'.

Geen drijfmest

Afnemers bemoeien zich ook in toenemende mate met teelttechnische zaken, is de

Nitraat in peen laag houden door juiste rassenkeus en lage bemesting. Foto Hans Dijkstra

ervaring van Postema. Hij spreekt in dit opzicht over een trend. De belangstelling van de afnemers richt zich onder meer op het gebruik van de percelen in voorgaande jaren, de voorvrucht en het gebruik van biologische gewasbeschermingsmiddelen. Groothandel Eosta heeft een aantal buitenlandse supermarkten als klant die expliciete additionele voorwaarden aan de teelt van Nederlandse biologische producten stellen. 'Deze eisen staan zwart op wit', vertelt directeur Volkert Engelsman. 85 procent van de omzet van Eosta is afkomstig van export van groenten en (veel overzees) fruit. 'Het EKO-keurmerk wordt door consumenten van buitenlandse supermarkten onvoldoende herkend. Die consumenten zullen meestal alleen het eigen nationale keurmerk herkennen. Om die reden komt het voor dat buitenlandse afnemers hun eigen certificerende organisatie aanwijzen en er dubbel gecertificeerd wordt. Ook aanvullende eisen spelen een rol in de beslissing dubbel te certificeren. Het gaat bijvoorbeeld om eisen ten aanzien van mestgebruik. In plaats van drijfmest wil een aantal van onze klanten dat er gecomposteerde mest wordt gebruikt, dit in verband met de E. coli bacterie. Sommige klanten vinden de Skal-norm onvoldoende voor wat betreft de omschakeling

van glastuinbouwbedrijven. De grond onder een kas waar jarenlang op substraat is geteeld wordt volgens de Nederlandse wetgeving beschouwd als maagdelijk. Ook is het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen zoals sulfaat en koper voor sommige klanten taboe. Ook hebben we te maken met een aantal additionele eisen die niet zwart op wit staan, zoals sociaal-ethische eisen en eisen voor wat betreft de voedselkwaliteit zoals de smaak en vitaliteit van een gewas. Ook aan de verpakkingen worden wel extra eisen gesteld. Sommige klanten willen niet dat de drukinkt op de verpakkingen zware metalen bevat.'

Consensus

Leeters verwacht dat in de nabije toekomst een GMO-vrije zone ook een issue zal worden. 'Dit punt wordt vooral naar voren gebracht door Britse supermarkten. Telers moeten voor deze klanten kunnen garanderen dat hun bedrijf niet in de buurt ligt van een gangbaar bedrijf waar genetisch gemodificeerde gewassen worden geteeld en er kans bestaat dat stuifmeel overwaait.'

De extra eisen van afnemers waar Odin mee te maken heeft worden vooral onderzocht doordat het bedrijf zich grotendeels richt op de markt van Demeter-producten. Ook internationaal richt Odin zich steeds meer op de markt van biologisch-dynamische producten. 'Het zijn vooral afnemers uit Zweden, Denemarken en Groot-Brittannië die strengere normen hanteren', vertelt Bakker. 'Deze landen gaan met hun eigen nationale keurmerken verder dan de EU-norm. Voorbeelden van strengere eisen gelden bijvoorbeeld voor het gebruik van ontsmet zaaizaad en mest die afkomstig is uit de bio-industrie. In die landen is dit absoluut uitgesloten, terwijl in Nederland een nee-tenzij beleid gevoerd wordt. In Nederland hebben we de discussie ook gevoerd om strengere normen te hanteren dan de EU-norm. Maar dit blijkt politiek niet haalbaar te zijn. Het is naar mijn idee wel wenselijk, want de EU-regelgeving is steeds meer gebaseerd op consensus tussen de lidstaten en bij de besluitvorming spelen veel belangen een rol.'